

Dokument nr. 15:5.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 37 - 46.

7. - 15. januar 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
37. Fra stortingsrepresentant Harald Tom Nesvik, vedr. barn i fosterhjem, besvart av barne- og familieministeren	3
38. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. avlytting av satellittbasert kommunikasjon i Europa, besvart av justisministeren	4
39. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. forbud mot det islamittiske partiet Rafah, besvart av utenriksministeren	5
40. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. SNDs rolle i forbindelse med salget av Westamarin-anlegget til Aker Maritim, besvart av nærings- og handelsministeren	6
41. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. salg av Westamarin-anlegget, besvart av nærings- og handelsministeren	7
42. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. endring instruks for direktøren for datatilsynet, besvart av justisministeren	8
43. Fra stortingsrepresentant Erna Solberg, vedr. utbygging av Sartor Senteret, besvart av miljøvernministeren	10
44. Fra stortingsrepresentant Erna Solberg, vedr. utbyggingssaken til Sartor Senteret, besvart av miljøvernministeren	11
45. Fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, vedr. større fleksibilitet fra Fiskeridirektoratets kontrollverk, besvart av fiskeriministerens	11
46. Fra stortingsrepresentant Jan Tore Sanner, vedr. nytt asylmottak på Onsrud, besvart av kommunal- og regionalministeren	13

Dokument nr. 15:5.

(1997–98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 37.

Innlevert 7. januar 1998 av stortingsrepresentant Harald Tom Nesvik.

Besvart 16. januar 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Hva kan statsråden gjøre for at biologiske foreldre som har beholdt foreldreansvaret for barn i fosterhjem får den informasjon de har behov for og krav på om sine barn, særlig med tanke på muligheten for senere tilbakeføring av den daglige omsorgen?»

Begrunnelse:

Jeg er blitt gjort oppmerksom på at et foreldrepar i Volda, som har sine barn i fosterhjem men som har beholdt foreldreansvaret, er blitt nektet opplysninger fra både skole og fosterhjem om sine barns utvikling og oppførsel.

Det er en stor belastning for foreldre å bli fratatt den daglige omsorgen for sine barn, selv om dette i enkelte tilfeller er nødvendig. Når de imidlertid får beholde foreldreansvaret er det sansynligvis med tanke på at det i fremtiden skal bli mulig å føre barna tilbake til sitt egentlige hjem og sine biologiske foreldre. Det er da svært uheldig at foreldrene, i den tiden barnet er i fosterhjem, ikke blir jevnlig informert om hvordan barnet har det og hvorledes barnet utvikler seg. Skal det bli mulig for barn og foreldre å bli gjenforent burde slik informasjon være en betingelse.

For de aller fleste barn er det best å være sammen med sine biologiske foreldre, nesten uansett hvor «dårlige» foreldrene måtte være - såsant de ikke representerer en direkte fare for barnet. Internasjonale undersøkelser har vist dette. Det er derfor viktig at båndene mellom barn og foreldre ikke brytes slik at tilbakeføring på et senere tidspunkt vanskeligjøres.

Svar:

Når et barn plasseres i fosterhjem etter vedtak om omsorgsovertakelse, skal fosterforeldrene utøve den daglige omsorgen for barnet på vegne av barneverntjenesten. Til daglig omsorg hører blant annet daglig oppfølging i forhold til skole, nødvendige tiltak ved sykdom og avgjørelsen om hvorvidt barnet skal gå i barnehage.

Det ligger et skille i barnevernloven mellom omsorgsovertakelse og overtakelse av foreldreansvaret. Ved omsorgsovertakelse beholder foreldrene et restansvar for barnet ved at de ikke fratras foreldreansvaret. Ifølge barneloven omfatter foreldreansvaret en rett for foreldre til å få innsyn i opplysninger det offentlige har om deres barn, jf barneloven § 50. Denne retten omfatter opplysninger om barnet hos skole, helse- og sosialvesen, herunder helsestasjon og barnevern. Der hvor foreldrene har foreldreansvaret, mens barnevernet har overtatt den daglige omsorgen, vil foreldrene således i utgangspunktet kunne kreve opplysninger fra skole og andre offentlige kontorer i kraft av fortsatt å ha foreldreansvaret. Opplysningene kan imidlertid nektes gitt dersom det kan være til skade for barnet å gi foreldrene opplysningene. Dette kan være særlig vanskelig å vurdere for andre offentlige myndigheter når barnevernet har overtatt omsorgen. Det er derfor mye som taler for at det er barnevernet som i disse tilfellene bør formidle slike opplysninger til foreldrene. Et avslag på krav om opplysninger kan påklages til fylkesmannen etter reglene i forvaltningsloven.

Spørsmål nr. 38.

Innlevert 9. januar 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 20. januar 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Ifølge opplysninger som framkommer i en rapport forelagt for EU-parlamentet driver USA ekstensiv avlytting av satellittbasert kommunikasjon i Europa. Rapporten sier blant annet: «Innenfor Europa blir all e-mail, telefon og telefax kommunikasjon rutinemessig avlyttet av United States National Security Agency». Har Norske myndigheter opplysninger som bekrefter at USA driver utstrakt overvåkning / avlytting av europeiske, herunder norske borgere, og hva vil en i så fall gjøre med dette?»

Begrunnelse:

Det er EU-parlamentet som har fått utarbeidet en rapport om kommunikasjonssikkerhet og denne rapporten ble offentliggjort i desember 1997. Rapporten heter «An appraisal of technologies of political control» og er et arbeidsdokument for det såkalte STOA-panelet.

I rapporten hevdes det at USA, ved hjelp av det såkalte ECHELON-systemet, driver utstrakt avlytting av ulike typer kommunikasjon, spesielt satellittbasert kommunikasjon, i Europa. Avlyttingen har ikkemilitær aktivitet som sitt målområde. Det ville være interessant å få en kort utgreiing fra Justisministeren om norske myndigheter er kjent med dette og hva som er myndighetenes holdning til slik avlytting.

Videre ønsker en å vite om USA har baser i Norge som inngår i det såkalte ECHELON-systemet, eller om norske etterretningsenheter på noen måte involvert i den avlyttingen som USA driver. Til sist

ønsker en også å vite om Norske myndigheter tar denne saken opp med USA.

Rapporten tar også opp en rekke andre spørsmål som bruk av våpen ved demonstrasjoner, fengslingsforhold, bruk av avhørsteknikker og våpeneksport. En ønsker derfor også å få vite om denne rapporten vil få noen norsk oppfølging.

Svar:

Utviklingen av nye kommunikasjonssystemer og -metoder, frembringer også den teknologi som muliggjør avlytting. Det er alminnelig kjent at teknisk sett kan all slik kommunikasjon som ikke er kryptert avlyttes.

Det må antas at alle med tilgang til nødvendig teknologi kan avlytte kommunikasjon som ikke er kryptert. Dette er bakgrunnen for at det for tiden arbeides aktivt - både her i Norge og i andre land - med å finne fram til hensiktsmessige sikkerhetsløsninger i elektroniske kommunikasjonssystemer, så som kryptering.

Det er ikke kjent for norske myndigheter at USA - eller andre land - driver avlytting av privat kommunikasjon i Norge. Som kjent er det etter norsk lovgivning kun adgang til å avlytte privat kommunikasjon i forbindelse med etterforskning av alvorlige narkotikasaker eller saker som gjelder rikets sikkerhet.

I den grad den omhandlede rapport dokumenterer forhold som berører norske interesser, vil det kunne være aktuelt å gi dette en hensiktsmessig oppfølging. Jeg understreker imidlertid at rapporten ennå ikke har vært vurdert av norske myndigheter.

Spørsmål nr. 39.

Innlevert 9. januar 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 19. januar 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Den tyrkiske forfatningsdomstolen vurderer nå et forbud mot det islamittiske partiet Refah. På hvilken måte har norske myndigheter protestert overfor Tyrkia mot forslaget om å forby Refah og hvordan vil norske myndigheter reagere dersom forfatningsdomstolen vedtar et forbud mot partiet?»

Begrunnelse:

Ved at forfatningsdomstolen nå vurderer et forbud mot Refah tar tyrkiske myndigheter i bruk virkemidler som ligner det Algerie gjorde ved forbudet mot FIS i 1992. Et forbud mot Refah kan få dramatiske konsekvenser for Tyrkia og destabilisere situasjonene ytterligere i regionen. I tillegg er et forbud mot partiet et brudd på de demokratiske spilleregler og universelle menneskerettigheter. Refah har over 20 % oppslutning og er spesielt populær i den fattige delen av folket. Det er derfor viktig at det internasjonale samfunn reagerer mot tyrkiske myndigheters forsøk på å forby partiet. Ikke minst ettersom Refah er et lang mer moderat parti enn andre religiøse partier både i den islamske og kristne verden.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å føre en aktiv og åpen dialog med tyrkiske myndigheter med en bred dagsorden. Et sentralt tema i den bilaterale dialogen er menneskerettighetssituasjonen i Tyrkia. Fra norsk side understreker vi nødvendigheten av at Tyrkia

følger opp de internasjonale avtaler som landet har skrevet under når det gjelder forhold som berører ytringsfrihet, minoritetsrettigheter, forholdene i fengslene, osv. Jeg vil nevne at dette var et hovedanliggende i de samtaler som statsministeren, utviklings- og menneskerettighetsministeren og jeg selv hadde med visestatsminister Bulent Ecevit da han besøkte Oslo sist november. Prinsippet om organisasjons- og ytringsfrihet for politiske grupperinger er alltid en viktig del av vårt budskap til tyrkerne. Fra norsk side tar vi også jevnlig opp disse spørsmålene innen FN, OSSE og Europarådet.

Den nåværende tyrkiske regjering har i stor grad erkjent at menneskerettighetssituasjonen i landet er langt fra tilfredsstillende og at endringer er påkrevet. Det vises imidlertid til at de dømmende myndigheter må forholde seg til det eksisterende lovverk, og at det tar tid å få igjennom de nødvendige juridiske endringene. Fra norsk side har vi ønsket den positive viljen velkommen, samtidig som vi har gjort klart at det er de reelle forbedringer i menneskerettighetssituasjonen som teller.

Regjeringen vil se et eventuelt forbud mot det islamittiske Refah-partiet som et tilbakeskritt i denne prosessen. Det er uvanlig å anmode et annet lands myndigheter om å gripe inn i en sak som er under behandling i landets rettssystem. Regjeringen har likevel gjort det klart overfor tyrkiske myndigheter at vi følger denne saken nøye og at vi vil se med bekymring på et eventuelt forbud ut i fra hensynet til grunnleggende prinsipper om organisasjons- og ytringsfrihet.

Spørsmål nr. 40.

Innlevert 9. januar 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 19. januar 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«I spørretimen i Stortinget 17.12.97 svarte statsråden på spørsmål om SNDs rolle ved salget av Westamarin-anlegget til Aker Maritim: «Arbeidsmiljøloven sikrer de ansattes rettigheter uansett hvilken avtale som er inngått mellom SND og Aker Maritim.»

Har ikke staten v/SND et sjølstendig ansvar i sin drift for å følge gjeldende lovverk og ikke gjennom avtale sette bestemmelser til side og overlate til partene i ettertid å reise sak i rettsapparatet?»

Begrunnelse:

I spørretimen i Stortinget 17.12.97 reiste jeg spørsmål ang SNDs rolle i forbindelse med salget av Westamarin-anlegget til Aker Maritim.

Spørsmålet gikk på SNDs rolle som offentlig organ og hva slags krav dette stiller til innholdet i avtaler som SND måtte inngå.

I sitt svar sa statsråden at:

«Arbeidsmiljøloven sikrer de ansattes rettigheter uansett hvilken avtale som er inngått mellom SND og Aker Maritim.»

Lovverk som er vedtatt er kjøperregler som skal følges. Spesielt er det viktig at offentlige organer følger loven og ikke gjennom sin opptreden undergraver lovverket eller bidrar til ukultur. Saken har både en juridisk og ikke minst en etisk side. Statsrådets svar kan oppfattes som et klarsignal til at avtaler kan inngås uten at gjeldende lovverk er hensyntatt. Det gir inntrykk av en svært ubevisst holdning til hvordan statens egne organer kan forholde seg til lovverket. Svaret kan tolkes som en aksept av at staten v/SND som avtalepart ikke har et sjølstendig ansvar for at avtaler som inngås ikke er i strid med loven eller et forsøk på å omgå loven. Å la seg presse til å akseptere en kanselleringsklausul med begrunnelse i «at loven gjelder uansett» og overlate til en part i saken i ettertid å eventuelt reise sak i rettsapparatet, kan ikke være akseptabelt. Dersom statsråden/departementet var kjent med at en slik klausul var ønsket av kjøper før undertegningen, må en anta at det forelå en slags aksept for bruken av klausulen.

I likhet med alle andre aktører i markedet må SND legge, i dette tilfelle arbeidsmiljølovens bestemmelser til grunn for inngåelse av avtaler.

I tilsvaret til mitt tillegsspørsmål om det ikke kunne være etisk tvilsomt sjøl om det ikke er lovstridig, svarte statsråden at: «SND må kunne opptre som en hvilken som helst selger.»

På bakgrunn av det svaret som ble gitt er det

nødvendig å få belyst om statsråden ikke anser det for nødvendig og riktig at SND i sin forretningdrift har et sjølstendig ansvar for å forholde seg korrekt til avtaleverk og lovverk som gjelder ansatte, når avtaler skal inngås?

Svar:

SND skal fremme en bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling både i distriktene og i landet for øvrig. Rammene for bruken av SNDs virkemidler framgår av Lov om Statens nærings- og distriktutviklingsfond av 3. juli 1992 nr. 97 samt av vedtekter, retningslinjer og tildelingsbrev.

SND er gitt en organisasjonsform som et eget rettssubjekt, eid av staten, hvor det er et skille mellom eierstatus og selskapsledelse. Departementets eiermessige styring skjer gjennom foretaksmøtet. Det har ikke vært holdt foretaksmøte i forbindelse med konkursen i Westamarin.

I en konkurssituasjon er det konkurslovens regler som fastsetter hvilke hensyn boet, pantehaverne og øvrige kreditorer skal og må ivareta under bobehandlingen. SND må følge bestemmelsen i konkurslovens § 117, 1. ledd, som slår fast at boets eiendeler skal realiseres på den måten som etter forholdene gir størst utbytte. SND må i konkurssaker også følge statsstøttereglene i EØS-avtalen. Med bakgrunn i SNDs ansvar for utvikling av lønnsom næringsvirksomhet søker SND også så langt som mulig å sikre fortsatt drift eller bidra til å skape ny virksomhet etter en konkurs.

De ansattes rettigheter i en konkurssituasjon er i liten grad regulert i konkursloven. Disse rettighetene er regulert i arbeidsmiljøloven. Denne bestemmelsen er ufravikelig. Etter en konkurs har arbeidstakerne fortrinnsrett til ansettelse i en virksomhet som må anses som en fortsettelse av den opprinnelige virksomheten. Hvor langt arbeidstakernes fortrinnsrett går vil måtte bero på et skjønn. I nærværende sak er tvistespørsmålet om kjøpers virksomhet kan anses som en fortsettelse av virksomheten til Westamarin AS. Når tolkningsspørsmål som dette oppstår, vil det rettslige spørsmålet måtte avklares av domstolen. Partene i denne saken er de tidligere ansatte i Westamarin og kjøper. SND som representant for kreditorerne i salgsprosessen, er ikke part.

Etter SNDs vurdering ville Aker Maritime med overveiende sannsynlighet ha trukket seg fra avtalen dersom kanselleringsklausulen ikke hadde blitt tatt inn.

Når SND ikke insisterte på å få den omdiskuterte kanselleringsklausul ut av avtalen i den da foreliggende situasjonen, er dette ikke ensbetydende med at gjeldende lovverk ikke ble ivaretatt. Det innebærer heller ikke at avtalen var i strid med loven eller at det her forelå et forsøk på å omgå loven. Jeg vil vise

til at SND, som alle andre aktører i markedet, må legge arbeidsmiljølovens bestemmelser til grunn ved inngåelse av avtaler. SND skal i all sin virksomhet holde seg innenfor de rammene som satt gjennom lover og regler.

Spørsmål nr. 41.

Innlevert 9. januar 1998 av stortingsrepresentant Karin Andersen.

Besvart 19. januar 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«I Spørretimen 17.12.97 sa næringsministeren at på det tidspunkt avtalen om salg av Westamarin-anlegget til Aker Maritim ble inngått, bare var en aktuell kjøper. I Fædrelandsvennen 14.05.97 sier konst. dir. i SND Ole J. Bueklev, at det var tre andre interessenter og at disse la inn bedre bud. Kan næringsministeren klargjøre de faktiske forhold i saken og redegjøre for grunnen til at SND i denne situasjonen fant det nødvendig og riktig å la seg presse til å gå med på kanselleringsklausulen i intensjonsavtalen?»

Begrunnelse:

I svaret på spørsmålet i Stortinget 17.12.97, går det fram at SND aksepterte å ta med en kanselleringsklausul i intensjonsavtalen fordi Aker Maritim insisterte på å få den med. Videre svarte statsråden at Aker Maritim på det tidspunktet da avtalen ble inngått var eneste aktuelle kjøper.

I en artikkel i Fædrelandsvennen 14.05.97 som omtaler saken kommer det fram opplysninger som gir et annet bilde av saken. I artikkelen bekrefter konstituert direktør i SND, Ole Johan Bueklev, at det var konkurranse fra tre andre interessenter, og at disse la inn bedre bud.

Av artikkelen går det fram at det avgjørende for at Aker Maritim ble valgt, var at de kunne betale kontant,- og ikke fordi de var de eneste som hadde interesse av å kjøpe bedriften.

Disse opplysningene kan tyde på at situasjonen var mer sammensatt enn det en kan få inntrykk av i statsrådets svar. Fordi det kan se ut til at argumentet for å la seg presse til å gå med på kanselleringsklausulen i intensjonsavtalen var at Aker Maritim var eneste kjøper, er det viktig å få klarhet i de faktiske forhold. Jeg ber derfor om en mer utfyllende beskrivelse av situasjonen ved inngåelsen av intensjonsavtalen, om antall interessenter, på hvilket tidspunkt disse var reelle og seriøse interessenter og hvilke realiteter som lå i de ulike tilbud og hvilke vurderinger som avgjorde valg av kjøper.

Svar:

SNDs krav på konkurstidspunktet var kr 116.373.016. Til sammen var det anmeldt krav i konkursboet pr. 17.11.97 med kr 356.171.790. Etter konkurspanning ble det avtalt mellom bostyrer og panthaverne i anlegget at SND på vegne av panthaverne skulle forestå salg av anlegget.

Ifølge konkurslovens § 117 1. ledd skal boets eiendeler realiseres på den måten som etter forholdene antas å ville gi størst utbytte. Når panthavere realiserer sitt pant, vil salgssummen kunne få betydning for andre kreditorers dekningsmuligheter. Selges noe for en lavere pris enn det som kunne vært oppnådd, vil størrelsen på panthavers uprioriterte krav (dvs. restkravet hvis pantsalget ikke gir full dekning, noe som var tilfelle i denne saken) få betydning for deknningen til de øvrige kreditorer. Det var derfor SNDs ansvar å få størst mulig salgssum. Dette fremgår av fullmakten SND fikk fra bostyrer. SND har fremdeles et krav i konkursboet som er meldt som uprioritert fordring. Det vil ikke bli utbetalt dividende til uprioriterte fordringer. SND vil måtte regnskapsføre et tap på ca. 70 mill. kroner.

SND skal i en konkurssituasjon opptre forretningsmessig på linje med andre kreditorer. Dette følger bl. a. av EØS-avtalens regler om statsstøtte.

SND kan ta spesielle hensyn til arbeidstakernes interesser i den grad det foreligger likeverdige bud. Arbeidstakernes interesser ivaretas av bestemmelser i arbeidsmiljøloven. Disse bestemmelser kan ikke fravikes ved avtale.

Etter refinansieringen av Westamarin AS våren 1996 arbeidet styret i bedriften med å finne nye langsiktige eiere. Dette arbeidet gikk fram helt til konkursen oktober 1996. Etter konkursen overtok SND arbeidet med å finne nye eiere.

Konkursen fristilte verftet fra byggekontraktene. En kunne derfor gå ut til en større kjøpergruppe enn de som kunne/ville videreføre hurtigbåtsatsingen. Utgangspunktet var å finne kjøpere som ville videreføre anlegget som skipsverft.

SND hadde i løpet av mars og april 1997 møter med fire potensielle kjøpere. En av disse falt fra i og

med at SND ikke mottok skriftlig tilbud. To av de potensielle kjøperne kunne ikke stille tilfredsstillende finansiering. I det ene tilfellet ble det forutsatt et lån på 50 mill. kroner og et driftskredittlån på 10 mill. kroner fra SND. I det andre tilfellet forutsatte en også fullfinansiering fra SND og et driftskredittlån på 6-8 mill. kroner.

13.05.97 fikk SND skriftlig bekreftelse fra bostyrer på fullmakten til å forestå salget «til best mulig pris». På dette tidspunkt anså SND at det kun forelå en aktuell byder. De andre interessentene kunne ikke sannsynliggjøre en tilfredsstillende finansiering av eventuelt kjøp. Aker Maritimes bud var dessuten også det høyeste. SND anså Aker Maritime ASA som den mest seriøse og interessante kjøper, og den som ville ha mulighet til å tilføre distriktet virksomhet.

I den nevnte intensjonsavtalen var det to klausu-

ler som kunne gi kjøper anledning til å kansellere avtalen. En av klausulene var knyttet til de ansatte i Westamarin. Den andre klausulen forutsatte samtykke fra styrene i Aker Maritime ASA, Aker Hydraulics AS og Vesterveien Holding AS før avtalen kunne anses gyldig. Det innebar at før avtalen var undertegnet av de ulike styrene ville kjøper kunne gå fra avtalen uavhengig av klausulen knyttet til de ansatte.

Etter SNDs vurdering var risikoen stor for at Aker Maritime ville kunne trekke seg fra avtalen hvis den nevnte klausulen ble strøket. Konsekvensen kunne blitt at det i dag ikke hadde vært noen aktivitet på Westamarin-området. I og med at klausulen etter SNDs vurdering ikke kunne endre de rettighetene arbeidstakerne har i henhold til bestemmelsene i arbeidsmiljøloven og at den ble ansett som viktig for kjøper, aksepterte SND at den ble stående.

Spørsmål nr. 42.

Innlevert 12. januar 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 20. januar 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for å endre instruks for direktøren for datatilsynet nå - uten å nevne dette i Årsmeldingen for Datatilsynet som ble framlagt for stortingsbehandling 10. oktober - og uten å vente et halvår på Stortingets behandling av Lov om behandling av personopplysninger?»

Begrunnelse:

Dette viktige spørsmålet ble stilt Justisministeren 9/12 av Justiskomiteens leder Kristin Krohn Devold. Jeg finner det påfallende at det nå - en måned etter - ikke er besvart og leverer det derfor inn som skriftlig spørsmål i henhold til Stortingets regelverk.

Stortinget skal som kjent i løpet av våren behandle den framtidige organiseringen av Datatilsynet, blant annet forholdet mellom direktør og eventuelt styre. Det bør ikke nå tas noen beslutninger som foregriper denne behandlingen.

Svar:

Kristin Krohn Devold fikk svar på sitt brev 16 januar 1998. Årsaken til at det tok noe tid å utarbeide svaret, er sakens betydning og omfang. Det nødvendiggjorde et grundig forarbeid med vurdering av de rettslige spørsmål og et utdypende svar. I og med at spørsmål nr 42 er likelydende med spørsmålet Krohn Devold stilte, er redegjørelsen i det følgende i hovedsak likelydende med den som ble gitt i brev 16

januar 1998 til stortingsrepresentant Kristin Krohn Devold.

Justisdepartementet er i likhet med Justiskomiteen opptatt av Datatilsynets viktige funksjon med å sette personvernsspørsmål på dagsordenen i samfunnsdebatten. Det er således ikke aktuelt å gi instruks som vil omgjøre Datatilsynets rolle i strid med disse viktige politiske intensjonene. At oppslag i pressen kan tyde på noe annet, må trolig tilskrives at enkelte feilaktig tror at Datatilsynet skal ledes av direktøren og ikke av styret.

Den rettslige situasjon går fram av personregisterloven 9 juni 1978 nr 48 (prgl) § 2 hvor det heter at Datatilsynet ledes av et styre. Styret består av:

Halvdan Skard (leder) (varamedlem Lars Jor-kjend)

Åshild Movik (nestleder) (varamedlem Ida Bør-resen)

Arne Dag Hestnes (NHO) (varamedlem Jan Tore Bergh)

Pål Gundersen (LO) (varamedlem Bjørn Erik-son)

Maja Arnestad (varamedlem Anne-Cecilie Fa-gerlie)

Knut E Schrøder (varamedlem Roald Tørrisen)

Hilde Gaarder (varamedlem Kirsten Sandberg)

Datatilsynets administrasjon og Datatilsynets styre utgjør således til sammen organet Datatilsynet, som er et frittstående organ underordnet Justisdepartementet, jf prgl § 2 og kgl res 8 november 1979. En diskusjon om Datatilsynets grad av uavhengighet

bør være knyttet til Datatilsynets uavhengighet i forhold til departementet - ikke administrasjonens eller direktørens uavhengighet av styret. I denne forbindelse bemerkes at den foreslåtte instruks innebærer at oppgaver delegeres fra departementet til Datatilsynet. For eksempel skal styret selv kunne bestemme Datatilsynets organisering og ha innstillingsrett ved ansettelse av direktør.

En viktig oppgave for Datatilsynets styre er «å vurdere om enkeltpersoners interesser blir forsvarlig ivaretatt», jf Seip-utvalgets forslag i Ot prp nr 2 1977-78 side 49 som får tilslutning av departementet på side 70. Datatilsynets styre er bredt sammensatt for å sikre en bred vurdering av samfunnsinteressene ved behandling av konsesjonssøknader. Styret, som leder av Datatilsynet, har selv sagt avgjørelsesmyndighet i slike saker. Siden opprettelsen av tilsynet i 1980 har administrasjonen forelagt generelle og prinsipielle saker for styret for avgjørelse. Det har derfor aldri vært uenighet om at Datatilsynets styre kan instruere administrasjonen i faglige spørsmål generelt og i behandlingen av enkeltsaker spesielt. Det er styrets faglige vurdering som er avgjørende. Utkastet til instruks forutsettes ikke å endre denne praksisen.

Begrunnelsen for å utarbeide instruks nå, er at styret har bedt om en formell instruks, noe man ikke har hatt tidligere. Dette ble tatt opp med departementet sommeren 1996, da daværende statssekretær Ingeborg Moen Borgerud møtte påtroppende styreleder Halvdan Skard.

Jeg viser ellers til Å rsmelding for Datatilsynet 1996 side 7 hvor det står:

«Ved skifte av styre har det vært naturlig å drøfte styrets oppgaver, blant annet styrets rolle utenom klagesaksbehandlingen. Det bør ikke bli slik at funksjonen som klageorgan går på bekostning av andre forvaltningsmessige styringsoppgaver. Samtidig ønsker styret å delta aktivt i arbeidet med Datatilsynets planer og strategiutforming (for eksempel virksomhetsstrategi og informasjonsstrategi) og i evalueringer av Datatilsynets virksomhet.»

Direktøren har også bedt om en klargjøring av ansvarsforholdene.

Det er mitt ansvar å sørge for at arbeidsforholdene er lagt til rette for et nyttig samarbeid mellom styret og direktøren. Det er derfor nødvendig å få en avklaring av ansvarsforholdene, slik at virksomheten kan falle til ro.

Justisdepartementet startet arbeidet med instruks i 1996, altså før Skauge-utvalget kom med sin utredning. Det er vanskelig å stanse arbeidet nå for å vente på Stortingets behandling av lov om behandling av personopplysninger. For det første er det min forutsetning at instruks ikke innebærer noen endring utover at oppgaver delegeres fra departementet. Det skjer bare en klargjøring av hva som hele tiden har vært gjeldende regelverk, se nedenfor. Stortinget vil stå like fritt ved sin behandling av utkast til

ny lov. For det andre har styret gitt uttrykk for at det ikke kan følge opp sitt ansvar slik samarbeidet fungerer uten instruks. For det tredje er det foreløpig for tidlig å si noe om når Stortinget behandler den nye loven. Dette skyldes blant annet at det har oppstått forsinkelser i forhandlingene om å innlemme personverndirektivet i EØS-avtalen. Jeg synes det er lite ønskelig å fremme et lovforslag som bygger på et direktiv som Stortinget ikke har tatt stilling til om skal omfattes av EØS-avtalen, særlig fordi direktivet berører spørsmål som det er atskillig politisk interesse knyttet til.

Det har vært hevdet at presiseringen av styrets administrative ansvar innebærer en omorganisering og omgjøring av Datatilsynet som det ikke er adgang til. Dette er ikke mitt syn.

Utkast til styreinstruks fastslår bare styrets overordnede administrative og faglige ansvar i samsvar med personregisterloven, og presiserer styrets alminnelige oppgaver som ansvar for budsjett, regnskap, virksomhetsplan m v. Det legges fortsatt ikke opp til at styret skal ta seg av de daglige løpende forretninger i Datatilsynet.

Lovens ordlyd er klar med hensyn til at Datatilsynet skal ledes av et styre. Det er en naturlig forståelse av ordlyden at dette innebærer vanlige lederoppgaver og lederansvar for styret, med mindre noe annet fremgår av andre rettskilder.

Forarbeidene til personregisterloven sier lite om hvilke oppgaver som var tiltenkt styret. I Ot prp nr 2 1977-78 side 49 sier Seip-utvalget at «[e]t hovedformål med rådets virksomhet er å vurdere om enkeltpersoners interesser blir forsvarlig ivaretatt.» På side 70 sier departementet videre følgende om at Datatilsynet skal ledes av et styre: «Seip-utvalget brukte uttrykket 'Datatilsynsrådet'. Departementet har foretrukket å bruke ordet 'styre', ettersom Datatilsynet ikke vil ha bare rådgivende funksjoner, men også selv fatte vedtak. Omdøpningen fra 'råd' til 'styre' innebærer ikke noen realitetsendring; det er f eks ikke meningen at styret skal ta seg av de daglige løpende forretninger i Datatilsynet.» Departementet likestiller uttrykkene «råd» og «styre» med den forskjell at det klarere fremgår av styrebetegnelsen at Datatilsynet ikke bare skal gi råd, men også selv fatte vedtak.

Utløsningsannonser for direktørstillingen gir ikke grunnlag for å hevde at Datatilsynets styre kun skal ha faglige oppgaver og ikke administrative. Utløsningssteksten er klar på dette punktet: «Stillingen som direktør i Datatilsynet er ledig fra 01.08.89. Direktøren er daglig leder av Datatilsynet som ledes av et styre. [...]».

Tidligere styre har i mindre grad engasjert seg i administrative spørsmål. Ifølge tidligere styreformann professor Knut Selmer skyldes dette at han først og fremst var interessert i de faglige spørsmålene. Dessuten hadde Datatilsynet i oppstartfasen mange faglige utfordringer slik at styret hadde nok

med å håndtere disse. Direktøren tok seg av de administrative oppgavene som budsjett, ansettelse, virksomhetsplaner m v. Det ble ikke gitt noen formelle fullmakter fra styret. Spørsmålet om fremleggelse av flere saker knyttet til budsjett, virksomhetsplan, organisasjonsplan m v har likevel vært reist av styret under Selmers lederperiode.

Tidligere styrers begrensede behandling av administrative spørsmål kan ikke ses som en myndighetsavgivelse, men som en delegasjon fra styret til

direktøren som senere kan trekkes tilbake. Utgangspunktet er at den som delegerer myndighet ikke dermed gir fra seg noe av sin egen myndighet. Selv om delegasjonen har vært langvarig, kan det sittende styret til enhver tid tilbakekalle delegasjonen. Etter som det ikke foreligger noe uttrykkelig delegasjonsvedtak, er det tilstrekkelig at styret endrer praksis.

Jeg understreker at endelig instruks ikke er utarbeidet, men at det nå arbeides videre med saken på bakgrunn av de høringsuttalelsene som er kommet.

Spørsmål nr. 43.

Innlevert 12. januar 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 21. januar 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«I spørretimen 17 desember begrunnet miljøvernministeren hennes departements inngripen i reguleringsplanen og utbyggingen av Sartor Senter med at det var for å vareta nasjonale interesser.

Kan statsråden vise til tilsvarende forhold som har vært i strid med nasjonale interesser og dermed blitt behandlet på denne måten tidligere?»

Begrunnelse:

Etter instruks fra Miljøverndepartementet har fylkesmannen i Hordaland pålagt Fjell kommune å trekke tilbake byggetillatelse for utbygging av kjøpesenteret Sartor. Fylkesmannen i Hordaland har vurdert Fjell kommunes behandling av byggesaken og funnet at den er i overensstemmelse med lov- og regelverket. Ifølge Bergens Tidende 7/1 og Aftenposten 8/1 begrunner Miljøverndepartementet byggeforbudet med at utbyggingen av Sartor-senteret er i strid med nasjonale interesser. Høyre er kjent med at Stortingsflertallet i fjor ba Regjeringen om å vurdere en etableringsstopp for kjøpesentre utenfor byer og tettsteder, og at Regjeringen rett før jul sendte et forslag om dette ut på høring. Jeg mener likevel det er oppsiktsvekkende at departementet begrunner pålegget om byggestopp ved å vise til at utbyggingen er i strid med nasjonale interesser og ser ut til å ville legge til grunn et regelverk som ennå ikke er vedtatt. På denne bakgrunn stiller jeg disse to spørsmål.

Svar:

Ved brev av 05.12.97 til Fjell kommune innkalte departementet reguleringsplan for Straume sentrum for vurdering av om planen skulle oppheves eller endres ut fra nasjonale interesser i medhold av

§ 27-2 nr.3. Slik innkalling har skjedd ved flere anledninger tidligere.

Som eksempel fra de siste årene kan nevnes:

- Reguleringsplan for Georgernes i Bergen kommune. Planen ble innkalt på grunnlag av henvendelse fra Riksantikvaren. Planen ble ikke omgjort, men det ble lagt føringer for det videre arbeidet med bebyggelsesplanen for området.

- Riksveg 1 forbi Ulvenvatnet i Os kommune. Planen ble innkalt på bakgrunn av henvendelse fra bl.a. Naturvernforbundet i Os. Det ble ikke gjort endringer i planen.

- Planer for veg mellom Bygland og Fyresdal kommuner. Planene fra de to kommunene ble innkalt på bakgrunn av henvendelse fra flere naturvernorganisasjoner. Planene ble opphevet ut fra nasjonale naturverninteresser.

- Hytteplan i Ringeby kommune (Tann Anolseter). Planen ble innkalt etter henvendelse fra Norges Jeger og Fiskerforbund, som mente den var i strid med fylkesdelplan for Rondane. Planen ble ikke endret.

Normalt skal nasjonale interesser fremmes og ivaretas gjennom fylkesmannens eller statlige fagorganers medvirkning i planprosessen. Om nødvendig kan disse myndighetene fremme innsigelse til planer dersom kommunene ikke tar hensyn til nasjonale interesser (jf. plan og bygningsloven 20-5 og 27-2). Miljøverndepartementet har årlig omkring 50 slike konfliktsaker til behandling. I et flertall av disse sakene går avgjørelsen mot kommunens standpunkt.

Spørsmål nr. 44.

Innlevert 12. januar 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 21. januar 1998 av miljøvernminister Guro Fjellanger.

Spørsmål:

«Jeg viser til mitt oppfølgingsspørsmål i spørretimen 17 desember om Sartor Senter, da statsråden ikke fikk tid til å svare på dette vil jeg be om å få svar på følgende. Skal utbyggingssaken til Sartor Senter behandles etter dagens regler eller etter de nye forskriftene om utbygging av kjøpesentre som departementet har til behandling?»

Begrunnelse:

Se begrunnelse under spørsmål nr. 43.

Svar:

Miljøverndepartementet har kalt inn reguleringsplanen for Straume sentrum i Fjell kommune for å vurdere hvorvidt utvidelsen av Sartor senter strider imot de nasjonale interesser som er uttrykt gjennom rikspolitiske retningslinjer og Stortingets behandling av St. meld. nr 29 (1996-97) om regional planlegging og arealpolitikk.

Hjemmelen for departementets innkalling av re-

guleringsplanen er plan- og bygningslovens § 27-2, pkt 3, siste ledd som lyder:

Finner departementet at reguleringsplanen som er sluttbehandlet i kommunen strider mot nasjonale interesser, fylkesplan eller arealdelen i kommuneplan, kan det - etter at kommunen er gitt høve til å uttale seg - av eget tiltak oppheve planen eller gjøre de endringer som finnes påkrevd. Departementets endringer må ikke medføre at planen endres i hovedtrekkene.

Jeg viser i denne forbindelse til mitt svar på spørsmål nr 43 hvor tidligere bruk av denne bestemmelsen blir gjort rede for.

Hjemmelen for å gi reguleringsplanvedtaket oppsettende virkning er forvaltningslovens § 35.

Når det gjelder byggetillatelsen, må denne bygge på godkjent reguleringsplan, jfr. plan- og bygningslovens § 23, da utvidelsen det søkes om, må regnes som et større byggetiltak. Ved bortfall av reguleringsplanen vil også grunnlaget for byggetillatelsen bli borte. På denne bakgrunn er det derfor med hjemmel i forvaltningsloven naturlig å gi oppsettende virkning også på den gitte byggetillatelse.

Spørsmål nr. 45.

Innlevert 15. januar 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 22. januar 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Vil Fiskeriministeren ta initiativ for i større grad påvirke til at Fiskeridirektoratets kontrollverk utviser større fleksibilitet og skjønn ved kontroll av små, konvensjonelle fiskebruk slik at det i større grad gis rom for dispensasjon fra et rigid regelverk utgått fra direktiv i EU i henhold til EØS-avtalen?»

Begrunnelse:

Det har over lang tid vært et problem i fiskeindustrien, særlig i den konvensjonelle industri, at det regelverk som er utformet i EU og håndheves av Fiskeridirektoratets kontrollverk er svært strengt. Et eksempel er at det på enkelte steder er forlangt at kaia skal skiftes ut fordi den er av treverk. I andre tilfeller er kravet til vannkvalitet så strengt at man ikke kan skylle fisk i vannet, men det er godkjent som drikkevann. Produksjon av fisk stanses på dette grunnlaget.

En skulle tro at drikkevannskvalitet ville være tilstrekkelig til vasking av fisk.

Mange små, konvensjonelle bruk makter ikke de investeringer som blir pålagt dem, særlig gir gamle eiere opp og legger ned bruket. Dette fører til at fiskerne ikke får levert fangsten sin, ofte er alternative leveringsplasser lang vei unna. En konsekvens av dette kan bli en ny runde i fraflyttingsspiralen, der butikk og posthus legges ned og fraflytting blir et faktum.

I de tilfeller der nye, unge interessenter melder seg på banen for å videreføre aktiviteten, blir de møtt av pålegg i flere millionersklassen fra inspektørene i kontrollverket. I mange tilfeller tar dette motet fra folk og de gir seg før de er kommet i gang. Det bør i slike tilfeller vises utstrakt smidighet slik at det er mulig å oppnå lønnsomhet før man foretar slike massive investeringer. Det er et tankekors at dersom regelverket for fiskemottak hadde blitt anvendt i res-

restaurantbransjen er det tvilsomt at det hadde vært lov til håndtere og servere fisk i restaurantene i Norge. Men der er det heldigvis næringsmiddeltilsynets regler som gjelder. Folk i distriktene føler at kontrollverket er myndighetenes utsendte representant for avfolking.

Når man reiser rundt i Europa er det vanskelig å forstå hvorfor det samme regelverket for fiskemottak ikke blir praktisert på samme måte i EUs som i Norge. Det er på høy tid at regelverk og praktisering av dette blir gjennomgått.

Svar:

Det vises til spørsmål til skriftlig besvarelse av Fiskeriministeren av 15. januar 1998, fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, jf. spørsmål nr. 45.

Hygienekravene som stilles til norske fiskemottak fremgår av kvalitetsforskrift for fisk og fiskevarer av 14. juni 1996, jf. lov av 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. Forskriften implementerer de forpliktelser Norge har påtatt seg ved EØS-avtalen. Denne delen av EØS-avtalen trådte i kraft fra 1. juli 1994.

EFTAs overvåkningsorgan, EFTA Surveillance Authority (ESA), er gitt kompetanse til å kontrollere at bestemmelser Norge er forpliktet til å gjennomføre etter EØS-avtalen, blir implementert. I tillegg kontrollerer ESA hvordan norske myndigheter håndhever reglene. Mangelfull oppfølging av norske myndigheter innebærer reaksjoner fra ESA, i siste instans søksmål for EFTA-domstolen.

Bestemmelsene i kvalitetsforskriften håndheves i hovedsak av kontrollverket. I tillegg er også Statens Næringsmiddeltilsyn kontrollorgan etter forskriften.

De implementerte hygienebestemmelsene har som formål å sikre forbrukernes helse. Bestemmelsene er av nevnte grunn i det alt vesentlige konkret utformet, og åpner således lite for skjønn og fleksibel håndhevelse. Kontrollverket må håndheve reglene slik de er implementert i kvalitetsforskriften for fisk og fiskevarer, for å sikre at Norge ikke bryter sine EØS-forpliktelser.

Kontrollverket søker å håndheve de omtalte regler slik at EØS-forpliktelsene ivaretas, men har ingen målsetting om strengere utøvelse enn dette. Det tilstrebes å gi fiskebrukene rimelig tid til utbedring av mangler. I denne sammenheng vil jeg vise til at det er 3 1/2 år siden EU-bestemmelsene ble implementert i kvalitetsforskriften. Departementet fører tilsyn med kontrollverkets håndheving gjennom behandling av klager.

De inspeksjoner som har vært foretatt av ESA ved norske fiskeindustribedrifter har resultert i avdekking av adskillige mangler. Det synes således ik-

ke som om kontrollverket har vært for «ivrige» i tjenesten.

Kontrollverkets håndhevelse av hygienereglene i samsvar med EØS-avtalen, er videre nødvendig for å sikre norske fiskeprodukter markedsadgang i EØS-området. Av samme grunn er det viktig at ESA har tillit til kontrollverkets håndhevelse, slik at Norges lojalitet til EØS-regelverket på dette punkt er udiskutabel.

En bør se på kontrollverkets arbeid i denne sammenheng som en hjelp til å sikre den norske fiskeindustrien bedre eksportadgang, og ikke som et hinder for dens virksomhet.

Forøvrig går utviklingen i retning av at tilsvarende hygienekrav også vil være aktuelle for eksportmarkeder utenfor EØS-området.

I forhold til de situasjoner som nevnes som en del av bakgrunnen for spørsmålet vil jeg kommentere følgende:

I de tilfeller hvor et fiskebruks kaianlegg utgjør en del av mottaket, må den del hvor fisken behandles kunne rengjøres på en forsvarlig måte. Denne delen av kaian må da være i et materiale som gjør det mulig å tilfredsstille kravet til renhold.

Det medfører ikke riktighet at vann som tilfredsstiller de formelle krav til drikkevann, ikke kan brukes til produksjon av fisk. Er vannkvaliteten først godkjent etter kravene som stilles til drikkevann, kan vannet brukes på fiskemottaket. En annen problemstilling er at deler av drikkevannforsyningene rent faktisk er av en slik kvalitet at det ikke holder den standard som kreves, jf. forskrift om vannforsyning og drikkevann m.m fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 1. januar 1995.

Med hensyn til det anførte om at regelverket for fiskebruk ikke praktiseres likt i EU og Norge, er dette opplysninger departementet ikke har nærmere kjennskap til.

Kommisjonen foretar en tilsvarende kontroll av reglens håndhevelse som ESA, innen EU-området. ESA deltar i tillegg på noen av kommisjonens kontroller, nettopp som et ledd i å sikre lik forståelse og håndheving av regelverket.

De eventuelle konsekvenser som nevnes i tilknytning til bakgrunnen for spørsmålet, er etter departementets syn ikke ønskelige. Det følger av det overnevnte at kontrollverkets muligheter til en mer fleksibel håndhevelse av hygienekravene i forhold til små, konvensjonelle fiskebruk er begrensede. Det etterspurte initiativ overfor kontrollverket vil derfor vanskelig kunne føre frem. Jeg vil også legge til at det under enhver omstendighet er vanskelig å forsvare en ordning hvor det stilles ulike hygienekrav avhengig av bedriftens størrelse. Det avgjørende er å sikre god kvalitet.

Spørsmål nr. 46.

Innlevert 15. januar 1998 av stortingsrepresentant Jan Tore Sanner.

Besvart 21. januar 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Regjeringen har besluttet at Røde Kors' asylmottak på Tanum i Bærum skal erstattes av et nytt transittmottak for asylsøkere og flyktninger. Det skal bygges opp i Onsrud militærleir i Ullensaker kommune. Av de opplysninger som har fremkommet i media synes det uklart hva kostnadene ved å bygge opp et nytt asylmottak vil bli, i tillegg til at begrunnelsen for å flytte mottaket er uklar. Hva vil det koste å bygge opp et nytt mottak på Onsrud og hva er begrunnelsen for regjeringens vedtak?»

Begrunnelse:

Regjeringens beslutning om å bygge opp et nytt transittmottak for asylsøkere og flyktninger i Onsrud militærleir i Ullensaker kommune til erstatning for Røde Kors' mottak på Tanum i Bærum kommune, har skapt sterke reaksjoner. Vedtaket møter bl.a motstand fra Røde Kors, Asker og Bærum politiskammer og Utlendingsdirektoratet. Det settes store spørsmålstegn ved den begrunnelsen som er gitt for vedtaket og det etterlyses konkrete tall for kostnaden knyttet til beslutningen om å bygge opp et nytt anlegg. En begrunnelse som har vært gitt for beslutningen, er ønsket om at anlegget skal ligge i tilknytning til den nye flyplassen. Dette argumentet svekkes imidlertid av det faktum at over 80 prosent av de som kommer til landet som asylsøkere faktisk kommer hit ved hjelp av andre transportmidler enn fly. I media har det fremkommet ulike anslag når det gjelder kostnadene. Opp til 200 mill. kroner har vært antydnet. Jeg forutsetter at departementet har mer eksakte prognoser. Alternativt reiser det alvorlige spørsmål ved den beslutningen regjeringen har fattet.

Jeg vil også legge til at asylmottaket på Tanum i Bærum er godt innarbeidet i infrastrukturen i kommunen. Mottaket er godtatt av lokalbefolkningen og nærmiljøet og samarbeidet med sykehus, legevakt og politiet fungerer utmerket. Det tar tid å bygge opp et slikt nettverk.

Svar:

Jeg viser til Deres brev av 15. januar 1998, registrert som spørsmål nr 46. Regjeringen besluttet før jul å videreføre arbeidet med å etablere en utlendingsenhet i Ullensaker kommune. Enheten skal bestå av:

- transittmottak for asylsøkere
- administrasjonslokaler for politiet og Utlendingsdirektoratet

- internat for asylsøkere som skal uttransporteres etter endelig negativt vedtak
- ny enhet som alternativ til varetektsfengsling for forvaring av utlendinger med usikker identitet

For de to sistnevnte finnes det per i dag ingen akseptable løsninger. Når det først skal etableres noe nytt, ser jeg det som en stor fordel at også transittmottaket tas med. På Onsrud vil enhetene bli etablert i adskilte lokaler, med fysiske avgrensninger, men med så korte avstander at det vil lette myndighetenes arbeid. Samlokaliseringen vil gi bedre rammebetingelser for både politiet og Utlendingsdirektoratet i tilknytning til ankomsten av nye asylsøkere. Dette vil igjen gi grunnlag for mer effektive prosedyrer og raskere saksavvikling, slik at asylsøkerne kan få raskere svar på søknaden enn tilfellet er i dag. Dette ser jeg som en stor fordel, ikke minst for asylsøkerne selv.

Stortinget sluttet seg til de foreliggende planene ved behandlingen av statsbudsjettet for 1997. Høyre hadde den gangen ingen merknader til forslaget i budsjettinnstillingen, og så vidt jeg har registrert stemte Høyre for å gi prosjektet den nødvendige startbevilgningen på 5 millioner kroner. Mitt eget parti var imidlertid blant de partiene som hadde merknad i innstillingen, og det var blant annet på bakgrunn av dette regjeringen på tampen av fjoråret fant det riktig å foreta en ny og grundig gjennomgang av saken.

Etter en helhetlig vurdering, hvor for øvrig både justisministeren og jeg hadde møter med Røde Kors, fant regjeringen det riktig å gi klarsignal til å arbeide videre med planene, basert på de vedtak som allerede var fattet.

Den nye utlendingsenheten ble i mars 1996 beregnet til å koste 96 millioner kroner. I tillegg kom kostnader til kjøp av tomt, som ble anslått til 7 millioner kroner (jf. St. prp. nr. 1 (1996-97) fra henholdsvis Kommunal- og arbeidsdepartementet og Justisdepartementet). Selve transittmottakets andel av disse utgiftene ble anslått til 62,1 millioner kroner. Disse beregningene var imidlertid basert på at den nye enheten skulle oppføres på en tomt hvor det ikke var eksisterende bygninger eller fremføring av vann, kloakk og strøm, og hvor det i tillegg til de aktuelle nybyggene også ville være nødvendig å opparbeide parkeringsplasser og øvrige utearealer. Dette var altså før lokaliseringen på Onsrud leir i Ullensaker var aktuell.

Det foreligger ennå ikke et tilsvarende kostnadsoverslag for etablering av den nye enheten på Ons-

rud. Det som imidlertid synes klart når det gjelder dette stedsvalget, er at flere av de eksisterende bygningene vil kunne tas i bruk til ulike funksjoner i den nye enheten. Dette gjelder f. eks. en stor kantine og bygninger som i dag brukes til kontorer. Jeg legger derfor til grunn at etableringen av den nye enheten vil kunne holdes innenfor den rammen Statsbygg presenterte i mars 1996.

I dag kommer relativt få asylsøkere med fly, men dette har variert over tid, og situasjonen vil kunne endres i fremtiden. Ca. 50-60 prosent av asylsøkerne avvises. Så godt som all utreise skjer med fly. I tillegg er det bestemt at asylavhørene skal sentraliseres. Dette betyr at alle asylsøkere må samles på Østlandet for avhør/intervju, før de overføres til et ordinært mottak andre steder i landet. I denne forbindelse er avstanden til hovedflyplassen i høyeste grad relevant.

Mottaket på Tanum drives i seksjonshus, som i utgangspunktet var tenkt å ha en levetid på ca 10 år. Seksjonshusene har vært godt vedlikeholdt, men har på tross av dette en begrenset levetid. På sikt vil det derfor måtte foretas betydelige investeringer også om mottaket på Tanum skal drives videre.

Dagens transittmottak på Tanum tilhører staten og drives for statlige midler. Røde Kors har vært driftsoperatør siden mottaket sto ferdig for noe over 10 år siden, og har løst oppgaven på en utmerket måte. Røde Kors vil selvsagt være velkommen til å legge inn anbud på driftsoperatøroppgaven for det nye transittmottaket på Onsrud.

Røde Kors har for øvrig vært holdt løpende orientert om planene helt fra desember 1995. Røde Kors ble tatt med på råd og bidro med nyttige innspill i forbindelse med at Statsbygg utarbeidet romprogram for den nye utlendingsenheten. Røde Kors har også hatt møter med daværende politisk rådgiver Roger Ingebrigtsen i oktober 1996 og med daværende statsråd Kjell Opseth i januar 1997. I tillegg kommer korrespondansen mellom de berørte statlige instanser og Røde Kors om saken. Det faller derfor på sin egen urimelighet når Røde Kors hevder at de ikke er blitt holdt orientert og heller ikke har mottatt informasjon om de foreliggende planene.

Jeg håper nå at alle parter vil arbeide sammen for at vi om to år skal ha et like godt tilbud i Ullensaker som vi i dag har ved transittmottakene i Asker, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Bærum.

